

Česká republika

Česká školní inspekce

Jihočeský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Dětský domov a Speciální škola, Volyně, Školní 319

Adresa: Školní 319, 387 01 Volyně

Identifikátor školy: 610 400 533

Termín konání komplexní inspekce: 10. – 12. červen 2003

Čj.:	07-11205/03-005063
Signatura:	kg6zw504

CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Dětský domov se Speciální školou saturuje potřebu zabezpečení výkonu ústavní výchovy (event. předběžného opatření) dětí plnicích povinnou školní docházkou v základní a převážně pak zvláštní škole, i dětí připravujících se na budoucí povolání v rámci systému profesní sítě příslušných školských zařízení.

Vnitřní skladba zahrnuje děti předškolního věku, žáky školního věku i návazné péče, děti docházející i s tzv. týdenním pobytem (mentální úroveň širšího spektra).

Územně příslušným diagnostickým zařízením je Dětský diagnostický ústav v Homolích.

Zařízení je strukturálně koncipováno v systému čtyř tříd úplné zvláštní školy s diferencovaně realizovanou nabídkou pro děti s problémy dopravního charakteru (výjimečně), mimoškolní přímá výchovná práce probíhá ve čtyřech skupinách – od 1. října 2000 byla experimentálně otevřena skupina s rodinnou podobou vnitřního života (rodinná buňka), k 1. září 2001 pak druhá, další trend pokračuje.

Zřizovací listinu vydal Jihočeský kraj se sídlem v Českých Budějovicích, U Zimního stadionu 1952/2, dne 27. listopadu 2001 s vymezením majetkových práv upravených dodatkem č. 1 zřizovací listiny z 16. dubna 2002.

Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení vydalo MŠMT ČR svým přípisem ze dne 23. ledna 2002, čj. 31 567/01-21 (účinnost od 27. listopadu 2001). Byla určena právní forma příspěvkového charakteru, uveden název a adresa zařízení a jeho sdružované součásti – zvláštní škola, školní družina, dětský domov a školní jídelna.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- úrovně personálních podmínek výchovy a vzdělávání vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a realizovanému výchovně-vzdělávacímu a socializačnímu programu
- materiálně-technických podmínek výchovy a vzdělávání
- průběhu a výsledků výchovy a vzdělávání, organizace a systému práce v zařízení
- oblasti práv a povinností dětí, práv a povinností ředitele zařízení, respektování práv a povinností osob odpovědných za výchovu dětí
- poskytování kapesného, osobních darů a věcné pomoci dětem

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZHLEDEM K REALIZOVANÉMU VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍMU A SOCIALIZAČNÍMU PROGRAMU

Prímou výukovou oblast zabezpečuje kolektiv šesti pracovníků (včetně ředitele zařízení a jeho zástupkyně). Vysokoškolskou průpravu pedagogického charakteru splňují čtyři vyučující, tj. 66,6 %, jiné vysokoškolské vzdělání – s absolvovaným doplňkovým pedagogickým studiem – má jeden vyučující. Potřebnou erudiční výbavu ve smyslu speciálně pedagogickém splňují čtyři učitelé (66,6 %). Výrazným způsobem je podporován růst kvalifikačních dispozic učitelů,

v roce 2003 např. dokončí studium pedagogického charakteru jedna vyučující – FF UK v Praze, případné dočasné řešení personálního typu (během školního roku) je zabezpečováno erudovaným učitelem s potřebnou praxí.

Osmičlenný sbor vychovatelů, kteří zabezpečují výkon přímé výchovné činnosti, má následující kvalifikační strukturu: jedna vychovatelka absolvovala bakalářskou vysokoškolskou přípravu se zaměřením na pedagogiku volného času, dva pracovníci prošli středoškolskou pedagogickou přípravou, v jednom případě bylo středoškolské nepedagogické vzdělání řešeno doplňkovým pedagogickým studiem. Bez obecně pedagogického vzdělání pracují ve funkcích vychovatelů čtyři pracovníci (v jednom případě se příprava – vysokoškolská – týká oblasti sociální práce). Vysokoškolské vzdělání vykazuje 12,5 % sboru, středoškolské pedagogické pak 37,5 %, bez pedagogického vzdělání pracuje 50 procent sboru. Speciálně pedagogická příprava je nulová (na mateřské dovolené je vychovatelka s úplnou odbornou a pedagogickou způsobilostí). S ohledem na skutečnost, že domov zabezpečuje výchovně vzdělávací práci u dětí s mentálním handicapem, je daný stav kvalifikačního charakteru značně problematický – tři vychovatelé absolvovali kurz pro asistenty dětí s mentálním postižením (pozitivní prvek).

Vedení zařízení věnuje dané oblasti zvýšenou pozornost, je zpracován a postupně realizován harmonogram růstu kvalifikační základny při využívání nabídek příslušných vzdělávacích institucí v regionu i v rámci ČR. Povinnosti vyplývající z funkce výchovného poradce plní ředitel zařízení, asistenční úlohu zabezpečuje pracovníce se středoškolským pedagogickým vzděláním (zahajuje kombinovanou formu vysokoškolského studia).

Organizační struktura domova i školy a doprovodného provozu je zpracována věcně, kompetence pracovníků jsou stanoveny jasně (oproti původnímu schématu není ustavena funkce vedoucího vychovatele – tuto oblast bezprostředně řídí a kontroluje ředitel zařízení).

Zpracovaný školní řád je součástí vnitřního řádu, zahrnuje požadované náležitosti, koresponduje se základními aspekty poslání zařízení. Další součástí vnitřního řádu je organizační řád – má věcně koncipovanou podobu, je přehledný a srozumitelný.

Schéma vnitřního informačního systému zahrnuje pravidelné týdenní porady třídních učitelů, měsíční frekvenci porad vychovatelů (obojí v přímé řídicí kompetenci ředitele). Informační základnou je Denní hlášení, které zahrnuje záznamy, sdělení i pokyny vztahující se k běžným i mimořádnějším událostem (včetně výkonu noční služby). Přímý vztah dětí k životu v celém zařízení je iniciován účastí při zpracovávání programových náplní pro daný týden, pracuje žákovská samospráva (vede ředitel, případně zástupkyně ředitele), jejímž prostřednictvím jsou řešeny i dílčí (diferencovaně) problémy dětí, vysvětlována pravidla vnitřního řádu apod.

Vnější informační systém zahrnuje velmi rozsáhlou míru prezentace zařízení navenek, je pečlivě dokladován kontakt služebního charakteru s příslušnými zainteresovanými institucemi a orgány, kontakt (většinou zařízením iniciovaný) s osobami odpovědnými za výchovu dětí, s řadou sponzorů a příznivců apod. Rada školy ustavena není, je využíváno nadačního fondu „Naše budoucnost“.

Přímý vliv na život v zařízení, výkon přímé výchovné i vzdělávací práce, má činnost ustavených metodických orgánů – jejich pravidelná jednání vychází ze zpracovaného plánu práce na příslušný školní rok (plány práce jsou zveřejněny ve sborovně i na klubovnách). Obsahově je jednání metodických orgánů směřováno především k řešení aktuálních, odborně laděných problémů, je uskutečňován přenos informací z akcí vzdělávacího charakteru, kterých se jednotliví pracovníci zúčastnili (včetně informací o nové literatuře, je využíván i obsah odborných časopisů, které zařízení odebírá). Výraznější pozornost je věnována volbě povolání u dětí, které končí povinnou školní docházku a pokračují dál ve výkonu ústavní výchovy. Jednání se dotýká i významnějších akcí, které zařízení uskutečňuje či se jich účastní (pravidelné přehledy měsíčně orientovaných akcí jsou všem k dispozici).

Z jednání vyplývající úkoly jsou dílčím způsobem dopracovány, vedení je chápáno i jako úkoly tematického charakteru a zahrnuje je do roviny finančně oceňovaných.

Pomoc začínajícím byla poskytována především v učitelském sboru. Úroveň je vedením sledována v rámci kontrolní a hospitační činnosti – oba vedoucí pracovníci se podílí na přímém ovlivňování situace v zařízení, záznamy dokládají analytický přístup, práci s daným zjištěním, řešení konkrétních případů. Skutečnost denního přímého kontaktu s děním v domově je základnou znalostí situace a umožňuje její operativní ovlivnění. Ze studia vedené dokumentace vyplývá návaznost v řídicí práci.

Pracovníci domova i školy se ve smyslu dalšího vzdělávání zúčastňují řady akcí pořádaných např. Pedagogickým centrem v Č. Budějovicích či v Praze, Institutu pedagogicko-psychologického poradenství, pedagogických fakult, Diakonie a dalších. Výběr je podřízen potřebám zařízení i základní orientaci daného pedagoga.

Kriteria hodnocení zaměstnanců zařízení jsou obecně známa, mají zcela konkrétní podobu, je patrná vazba na potřeby zařízení.

Vlastního psychologa domov nemá, potřebné záležitosti jsou řešeny ve spolupráci se Speciálně pedagogickým centrem, event. Pedagogicko psychologickou poradnou ve Strakonici. Agendu sociálně právního charakteru v celém rozsahu zabezpečuje ředitel zařízení (často ve spolupráci se svou zástupkyní) – materiály jsou uloženy bezpečně, přístup pracovníků k informacím je zajištěn. Je dokladován věcně správný kontakt s orgány sociálně právní ochrany dětí jednotlivých referátů sociálních věcí – především ve vztahu k rodinnému zázemí dětí, vhodnosti pobytu mimo zařízení apod. S ohledem na rozsah uváděné agendy a velkou časovou náročnost, chybí v personální skladbě funkční obsazení místa sociální pracovnice (alespoň v rámci polovičního úvazku).

Zdravotní péče je saturována prostřednictvím vychovatelky, která má středoškolskou zdravotnickou přípravu, dále v rámci pracovních povinností vychovatelů i pomocných vychovatelů (především ve dnech pracovního volna, prázdnin apod.). V průběhu inspekce byl upřesněn systém a průkaznost podávání léků – evidenční podoba.

Oblast zajišťovaná pomocnými vychovateli je v rozvržení pracovní doby pojata ve střídavém systému jak noční služby, tak i denního žurnálu. Je tak vhodně vytvářen prostor pro operativní řešení mimořádnějších událostí.

V celkovém počtu šestnácti pedagogických pracovníků je jedenáct žen a pět mužů.

Celkově vykazuje sledovaná oblast výraznější převahu pozitiv (kromě okolností odborné a pedagogické způsobilosti na úsecích výuky i mimoškolní výchovné práce) a je hodnocena v pásmu spíše nadprůměrné úrovně.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZHLEDEM K REALIZOVANÉMU VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍMU A SOCIALIZAČNÍMU PROGRAMU

Budování materiální základny je předmětem stálého zájmu vedení zařízení. V období posledních dvou let došlo k výraznému posunu v obou budovách, podstatně se zlepšilo vnitřní prostředí školy, domova i provozních prostor – realizace bezbariérového přístupu, vytvoření podmínek pro integrovanou žákyni, instalace INDOŠ, modernizace nábytkového vybavení některých vybraných prostor apod. Řada potřebných úprav a oprav je v perspektivním záměru. Výuková oblast disponuje počtem čtyř učeben s rozdílnou úrovní estetičnosti prostředí (převaha pozitivního), je patrná pozornost věnovaná instalaci názornin, jsou výzdobově využívány práce dětí, příznivým dojmem působí úpravnost a informativní úroveň vstupní části

hlavní budovy i chodeb. Uložení učebních pomůcek není vhodné – prostorová stísněnost omezuje frekvenci využívání. Odborná i žákovská knihovna je dotována vhodně vybranou literaturou, záznamy dokládají pohyb, vedení dětí k práci s knihou, využívání publikací při přípravě metodických setkání (domov udržuje kontakty s tiskárnou ve Vimperku – odraz ve výbavě knihovny je patrný). Kontrolou skladových prostor oblečení a obutí dětí byla ověřena pozitivní úroveň ve smyslu sortimentu i způsobu uložení a evidence.

Dosavadní nevyužívané prostory půdy jsou předmětem perspektivních úprav pro potřeby zlepšení především mimoškolní přímé výchovné práce, bydlení (dva byty pro děti končící výkon ústavní výchovy – pro řešení svízelného přechodného období) a zájmových aktivit.

Výukovým i mimoškolním činnostem slouží vybudovaná tělocvična s dobře vybaveným kabinetním zázemím, vyřešený šatnový prostor má velmi dobrou úroveň.

Dílenské prostory (kovodílna, dřevodílna) jsou situovány do suterénu, je k dispozici i malé zázemí skladu cvičného materiálu.

Účelu průpravného charakteru slouží cvičná kuchyňka s potřebným materiálním vybavením.

Výrazněji pozitivní je vybavenost jízdnicími koly a kompletem potřeb pro zimní sporty.

Materiální zdroje jsou využívány účelně, pravidelnou součástí kontrolní činnosti vedoucích pracovníků je sledování úrovně péče o majetek – odraz v dokumentační sféře je zřetelný.

Přímá výchovná práce je realizována v obou budovách zařízení, výchovné skupiny hlavního objektu disponují nezbytným prostorovým zázemím, nábytkové vybavení kluboven je staršího data a různorodější skladby, ložnice i vícelůžkové. Audiovizuální technika přiměřená. Estetická úroveň dobrá, akutní potřeba vymalování. V některých ložnicích chybí útulnost a přiblížení se domácímu stylu.

Rodinné buňky jsou situovány do vedlejšího objektu, charakter uspořádání je podřízen možné podobě bydlení doma. Je nabízena větší míra prostorových podmínek pro „soukromější“ zájmy dětí a i systém přímého vlivu pedagoga je zde volnější a méně direktivní.

Prostorové a materiální podmínky se postupně mění - jsou hodnoceny pásmu průměru.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ A SOCIALIZAČNÍ ČINNOSTI V DĚTSKÉM DOMOVĚ

Realizace funkcí, částečného a plného přímého zaopatření (péče a služeb) poskytovaných dětem

Základní dokumentační materiály zařízení jsou ve vzájemném souladu (zřizovací listina, rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení), jmenovací dekret ředitele vydalo MŠMT dne 21. prosince 1999 pod čj. 35 123/99-26 s účinností od 1. 1. 2000 (stanovisko zřizovatele nedoloženo).

Umístěným dětem je poskytováno komplexní zabezpečení, stravování, ubytování, ošacení, školní potřeby a pomůcky, kapesné a další potřebné náležitosti v souladu s příslušnými zákonnými ustanoveními. Rozpornosti nebyly zjištěny.

V současné době jsou v zařízení dvě děti s výraznějšími specifickými vzdělávacími potřebami (sluchový handicap, tělesné postižení) – obě děti mají vhodně koncipované individuální výchovně vzdělávací plány, byl instalován schodolez, je k dispozici polohovací vak, upraven prostor školní lavice apod. Případné další potřeby (i u jiných dětí) jsou konzultovány se SPC ve Strakonici. V jednom případě realizován půlroční pobyt chlapce v DDÚ v Hradci Králové – biofeedback, čtyřem dětem vyjednáno a realizováno pobyt v DPL (školní rok 2002/03 – včetně opakovaných, resp. s přerušením realizovaných pobytů).

Vedení udržuje kontakt s církevním pracovištěm, byla opakovaně učiněna nabídka osobám odpovědným za výchovu, aby se jejich děti zúčastňovaly výuky náboženství (odezva nulová), dvěma zájemcům (chlapci) je umožňována docházka na církevní obřady v kostele (neděle).

Organizace výkonu přímé výchovně vzdělávací práce je zakotvena ve vnitřním řádu, stanovené režimové náležitosti korespondují s daným typem zařízení. V průběhu inspekce konzultovány okolnosti přípravy na vyučování v čase po večeři.

Výchovná skupina	Předškolní péče	Základní škola	Zvláštní škola	Profesní příprava	Děti na útěku	Poznámka CELKEM
1. rodinná buňka	-	1	6	1	1	Evidenčně veden 8
2. rodinná buňka	-	-	6	2	-	8
3. výchov. skupina	1	1	6	1	-	10 (1 týd. pobyt)
4. výchov. skupina	-	4	6	-	-	10
SOUHRN	1	6	24	4	1	36

Nově přichází dítě přijímá ředitel zařízení, event. jeho zástupkyně – avizace příchodu je z DDÚ vždy včasná, pro získání co nejširšího spektra údajů a informací je kontaktována i dřívější škola, kde dítě plnilo povinnou školní docházku. Následné zařazení ve vnitřní struktuře domova je podřízeno prospěchu dítěte, jsou respektovány sourozenecké vazby (v současné době jsou v zařízení čtyři sourozenci z jedné rodiny, ve dvou případech tři sourozenci a ve třech případech dva sourozenci z jedné rodiny – tj. celkem 16 dětí = 44,4 % celkového počtu dětí v domově). Jako příloha vnitřního řádu je zpracován adaptační program pro každé dítě s upřesněním základních postupů a etap pobytu dítěte, povinnostmi kmenového vychovatele a kontaktu s orgány sociálně právní ochrany dětí.

Přímá výchovná práce probíhá podle zpracovávaných (podíl dětí patrný) týdenních programů. Rozborem této dokumentace byly zjištěny dílčí nedostatky, především ve smyslu pouze schematického nárysu činnosti. Pestrost a zajímavost náplní naopak dokládá pochopení nutnosti rozvoje zájmů dětí prostřednictvím nabídky činnostního charakteru – ověřováno též při besedách s dětmi v rámci inspekce. Svůj podíl má i dětská samospráva. Zařazování náplní typu modelových situací je cenné především u starších dětí, má výrazný socializační rozměr a je vlastně i formou sociálního tréninku (pozitivní prvek). Zařízení je otevřeno vnějším vlivům, děti se prezentují na instalovaných výstávkách ve městě, podílí se „organizačně“ na Dnech otevřených dveří (doprovod návštěvníků, přivítání apod.), domov je organizátorem každoroční volby Miss DD v jihočeském regionu, dopravních soutěží a řady dalších akcí. Jako výrazně přínosná se jeví spolupráce s Městským úřadem ve Volyni. Účast (přizvaná) sponzorů na některých významnějších vnitřních činnostech a událostech (vánoční besídka apod.) přináší kvalitativní posuny ve vzájemných vztazích. Děti dochází do základní umělecké školy (obor výtvarné či hudební výchovy), sportovněji nadaní chlapci jsou členy oddílu kopané v místě.

Nikdo z výchovných pracovníků neabsolvoval psychoterapeutický výcvik, ani sociálně psychologický výcvik – dílčí průprava arteterapeutického či muzikoterapeutického zaměření byla realizována (odraz v přímé výchovné práci je zřejmý – činnosti daného charakteru jsou zařazovány v rámci programové skladby). V rámci výuky nepovinných předmětů je realizována

zdravotní tělesná výchova, sborový zpěv, logopedická cvičení, práce s počítačem, zdravotní příprava. Zájmová sféra je orientována k nabídce činností typu sportovních her, sportovní gymnastiky a tanečně pohybové výchovy (obměna zajištěna).

Zařízení využívá námětů zapracovaných v Minimálním preventivním programu, který je koncipován podle doporučených hledisek se stanovením priorit z pohledu věkových kategorií – garantem je jeden z výchovných pracovníků (vedením sledováno).

Uplatňovaný systém hodnocení je dětem srozumitelný, je součástí vnitřního řádu, jeho podrobnější vysvětlení je programově zahrnuto i v harmonogramu vedení samosprávy.

Opatření přijímaná ředitelem zařízení jsou systémová, vychází z analýzy situace, přímého výkonu kontrolní činnosti a především z velmi podrobné znalosti denních událostí – z oblasti výukové, mimoškolní práce i chodu provozu. Zjištění mají odraz v dalších instrukcích nebo pokynech – dokladováno v záznamech z jednání pedagogických rad či porad provozního typu. Plány práce tak mají zřejmý návazný charakter a konkrétní podobu. Hlavní úkoly příslušného školního roku (kontrolovány především školní roky 2001/2002 a 2002/2003) zahrnují úseky materiálně-technického, provozního i pedagogického zaměření, včetně úseků dalšího vzdělávání a spolupráce se zainteresovanými partnery (i v mezinárodním měřítku). Přiznávání kapesného, osobních darů i věcné pomoci je realizováno v souladu s příslušnou citací zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních – rozpornosti nebyly zjištěny. Evidence výplaty kapesného dětem je přesná, pohyb na „účetě“ dítěte je dokladován jeho podpisem, korekční zásah výchovného pracovníka je patrný. Ve smyslu příslušného ustanovení je dětem poskytována (ve spolupráci s orgánem sociálně-právní ochrany dětí) poradenská pomoc při zajišťování bydlení či práce i pomoc při řešení tíživějších životních situací.

Vedená povinná dokumentace koresponduje u stanovením § 34 zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních, je vedena v potřebném rozsahu, má průkazný charakter. Kontrolou úrovně vedení sociálně právní agendy nebyly zjištěny rozpornosti, řazení má časovou posloupnost, materiály charakteru správních rozhodnutí jsou založeny. U všech dětí v domově je nařízena ústavní výchova, případná předběžná opatření jsou avizována a ve spolupráci se soudy dořešena.

Výroční zpráva za školní rok 2001/2002 je koncepčně pojata správně, v průběhu inspekce byly konzultovány některé stylizační a pojmové náležitosti i oblast ochrany osobních údajů (upraveno).

Úvazkové náležitosti vedoucích pracovníků i ostatních pedagogických pracovníků jsou v souladu s přílohou č. 4 nařízení vlády č. 153/1999 Sb., kterým se stanoví míra vyučovací povinnosti učitelů a míra povinnosti výchovné práce ostatních pedagogických pracovníků ve školství. Střídavý systém služeb vychovatelů eliminuje neúměrné časové disproporce ve smyslu kontaktu s dětmi, neumožňuje kumulaci doby služby a doby volna.

Práva dítěte jsou zakotvena ve vnitřním řádu v rozsahu § 20 zákona č. 109/2002 Sb. – dotýkají se přímého zaopatření, sourozeneckých vazeb, podmínek plnění povinné školní docházky i návazné profesní přípravy při respektaci schopností, nadání a individuálních potřeb. Děti jsou se svými právy (stejně tak i povinnostmi) prokazatelně seznámeny, mají možnost se kdykoliv obrátit se svým domnělým či skutečným problémem na některého z pracovníků zařízení, znají okolnosti korespondenčního styku (ověřováno při besedě s dětmi v průběhu inspekce). Kontakty s osobami odpovědnými za výchovu jsou podporovány (výsledky vázány na zájem těchto osob), řešeny jsou otázky návštěv jak v zařízeních, tak i ve smyslu pobytu dětí mimo zařízení – ve všech případech je respektováno stanovisko příslušného orgánu sociálně právní ochrany dětí (osobní styk dětí s pracovníci OSPOD je realizován minimálně ve stanovené

frekvenci jejich návštěv v domově). Uplatňovaný bodový způsob hodnocení dětí má denní a týdenní frekvenci souhrnu a vyhodnocování, je základnou reflexe a sebereflexe dětí – je pracováno s názorem dětí, požadavky a představami. Případné nejasnosti či problémy, jejichž řešení vyžaduje konzultaci s vedením domova, jsou zaznamenány a přenášeny v Denním hlášení (ředitel a zástupkyně ředitele denně sledují).

Ředitel provádí úkony svého oprávnění (§ 23 a 24 zákona č. 109/2002 Sb.) věcně správně. Protože vede osobní spisy dětí a zná podrobně jejich situaci, je ve velmi účinné vazbě se všemi zainteresovanými orgány a institucemi (týká se i plnění povinností stanovených daným předpisem). Dobře je postupováno i při uplatňování metodického pokynu MŠMT, čj. 32 608/02-24 z 13. února 2003, k postupu školských zařízení pro výkon ústavní či ochranné výchovy při opatřeních zásadní důležitosti. Dozor nad dodržováním právních předpisů provádí pověřená státní zástupkyně ze Strakonice – závěry pozitivní.

V přímém kontaktu s dětmi je preferován motivačně laděný přístup, diferencovaně je pracováno s výší kapesného, je využíváno možností návštěv kulturních akcí, ve smyslu řešení problémů je spíše využíváno odnímání původní výhody. Je kladen důraz na perfektní znalost dokumentace dítěte (k dispozici u ředitele – kdykoliv), prognostická doporučení DDÚ, závěry speciálnějších vyšetření v SPC či PPP (odraz v pedagogických záznamech je viditelný).

Výsledky výchovně-vzdělávacího a socializačního procesu zjišťované dětským domovem

U dětí končících povinnou školní docházku jsou s předstihem řešeny otázky volby povolání (funkci výchovného poradce vykonává ředitel zařízení) – prakticky ve 100 % případů se daří přijetí dětí k řemeslné přípravě v SOU, U i OU, podle osobních dispozic dětí i v rámci středních odborných škol (např. i pedagogického zaměření). Ředitel domova udržuje potřebnou míru osobního kontaktu s vedením daných typů škol, v době docházky dětí pak i s třídními učiteli (vychovatelé dochází či dojíždí i na třídní schůzky), je prováděno pravidelné hodnocení úrovně. V současné době jsou čtyři děti žáky SOU ve Volyni a Vimperku.

Obsahově výrazně pomáhá prováděná analýza, které se zúčastňují všichni výchovní pracovníci a která je vedením domova směřována k základním cílům přímé práce s dětmi – týká se rozborů situace ve třídě, skupině, materiálních podmínek, zájmové sféry, pohledu na diagnostické závěry komplexní zprávy DDÚ, akcí pro děti, pohledu na „výslednost“ vlastní práce s dětmi, systému hodnocení (úprav), připomínek k řízení domova, profesních možností dětí apod.

Kontakt s dětmi, které po skončení výkonu ústavní výchovy odešly ze zařízení, je udržován co nejdéle – daří se v prvním roce, následně již sporadičtěji (je veden přehled o všech dětech od roku 1980/81 s pohledem na jejich zjištěné zařazení či uplatnění). Analýzou dokumentačních podkladů byla zjištěna průměrná doba pobytu dítěte v zařízení – jedná se o dobu dvou roků a deseti měsíců. Tato skutečnost je limitujícím aspektem možností výchovného vlivu.

Výskyt hostilních postojů dětí vůči zařízení či personálu je jednoznačně nevýrazný, sporadický (drobnější projevy řešeny operativně).

Ve školním roce 2001/2002 byly registrovány celkem čtyři útěky (motivace různorodá, důvody analyzovány). V současné době je evidován jeden dlouhodobější útěk chlapce – všechny náležitosti spojené s řešením útěku jsou zařízením zabezpečovány, evidence průkazná (celkově došlo ve školním roce ke dvěma útěkům).

Sledovaná oblast vykazuje spíše nadprůměrnou úroveň.

Realizace vzdělávacích programů

Ve zvláštní škole je vyučováno podle Vzdělávacího programu zvláštní školy, který byl schválen MŠMT ČR pod. čj. 22 980/97-22 dne 20. 6. 1997 jako učební dokument pro zvláštní školy s platností od 1. 9. 1997. Při hospitaci sledován způsob práce s integrovanou žákyní s kombinací postižení. Pro tuto žákyni má škola zpracovaný individuální vzdělávací plán, který vychází z jejího postižení a požadavků vzdělávacího programu. Škola spolupracuje se Speciálně pedagogickým centrem při Dětském centru Arpida v Českých Budějovicích.

Vzdělávací program je realizován v souladu s rozhodnutím o zařazení školy do sítě škol.

Učební plán vzdělávacího programu je plněn v celém rozsahu. Učivo sledovaných předmětů je rozpracováno v tématických plánech podle platných osnov.

Výuka sledovaných předmětů je v souladu s učebním plánem a učebními osnovami.

Průběh a výsledky vzdělávání jsou zaznamenány v příslušné povinné dokumentaci. Třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy jsou vedeny na předepsaných tiskopisech. Všechny zápisy jsou přehledné a mají potřebnou vypovídací hodnotu.

Povinná dokumentace je vedena průkazně.

Vedení školy při kontrolní činnosti pravidelně sleduje naplňování učebních osnov. Své poznatky uplatňuje jak při hodnocení jednotlivých pedagogických pracovníků, tak i při plánování činnosti školy v oblasti výchovy a vzdělávání.

Systém kontroly naplňování učebních plánů a osnov je účinný.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech matematika, český jazyk, prvouka, přírodověda a přírodopis

Sledované předměty vyučují převážně odborně a pedagogicky způsobilí vyučující, v 1. třídě působí asistentka třídní učitelky a ve 2. třídě osobní asistentka žákyně s kombinovaným postižením. Nízký počet žáků ve třídách a spolupráce vyučujících s asistentkami vytváří velmi dobré předpoklady pro individuální práci se žáky. Ve všech třídách jsou vyučováni žáci více ročníků. Tato okolnost dílčím způsobem ovlivňuje výsledky výchovně vzdělávací práce.

Ve sledovaných hodinách byla zařazena vstupní motivace žáků. Vyučující většinou přiměřenou formou seznámili žáky s obsahem a cílem výuky. Důraz kladli hlavně na praktické využívání získaných znalostí a dovedností. Probíraná témata na sebe navazovala a byla v souladu s učebními osnovami. V průběhu výuky byli žáci průběžně hodnoceni a povzbuzováni k další práci. V menší části hodin byla uplatňována i forma sebehodnocení žáků a ti byli vedeni ke vzájemnému hodnocení. Hodnocení žáků bylo objektivní, přiměřené jejich schopnostem a věku. Hodnocení práce v závěru hodin byla provedena většinou pouze formálně. Pozornost, kterou učitelé věnovali motivaci a hodnocení žáků se projevila v soustředění žáků na výuku a v zájmu o probírané učivo. Vyučující vytvářeli ve třídách příznivé klima, ve kterém přistupovali k žákům korektně a s pochopením, žáci se chovali přirozeně. Komunikace ve třídách je založena na vzájemné důvěře a spolupráci.

Všechny hospitované hodiny byly naplánované a připravené. Používané vyučovací metody ve většině sledovaných hodin respektovaly postižení žáků. Vyučující používali nejčastěji frontální výuku a samostatnou práci, objevila se i práce ve dvojicích nebo ve větších skupinách. Psychohygienu výuky byla ve většině hodin dodržena. Pouze v jedné hodině českého jazyka

v 1. třídě nebyl žákům vytvořen dostatečný prostor pro odpočinek a relaxaci. Ve vyšších ročnících byli žáci vedeni k dlouhodobější pozornosti, odpočinkové činnosti byly zařazeny častěji v závěru hodin. K udržení pozornosti a zájmu žáků přispívala materiální příprava výuky. Učitelky používaly přiměřené množství názorných pomůcek. V 1. třídě nemají žáci k dispozici tradiční nástěnné pomůcky (tabule psacího písma, číselné řady apod.), které pomáhají žákům při osvojování a upevňování základních početních operací a počátečním čtení a psaní. Málo je zde využívána tabule. Učitelka s asistentkou zde však pracují výrazně individuálním způsobem a každému žákovi je věnován dostatečný prostor při vysvětlování a upevňování učiva. Pro výuku sledovaných předmětů jsou používány učebnice se schvalovací doložkou.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech vykazují výraznější převahu pozitiv, souhrnně má daná oblast velmi dobrou úroveň.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Vedení domova podporuje kontakty zařízení s institucemi vzdělávacího charakteru, nabízí výkony praxí frekventantům různých typů škol (především se sociálním či pedagogickým zaměřením). Spolupráce se Zdravotně sociální fakultou a Pedagogickou fakultou Jihočeské univerzity je rozvíjena ve smyslu budování klinického pracoviště, studenti vysokých škol přichází na náslechy, spolupodílí se na tvorbě činnostních zaměstnání dětí – tato okolnost má i zcela praktický dopad ve výběru budoucích zaměstnanců domova.

Při návštěvách pracovníků orgánů sociálně právní ochrany dětí je podporováno i jejich setkávání s třídními učiteli a vychovateli.

Je postupně rozvíjen a budován pracovní a společensky orientovaný kontakt zařízení se Speciální školou pro děti se somatickým postižením v Ingolstadtu (koordinace vztahů se Spolkem německo-českého přátelství), daří se získávat spolupracovníky v těsné vazbě s Ministerstvem obrany ČR (umožněna návštěva řady vojenských objektů). Domov patří mezi organizátory akcí typu Den Země (pomoc městu Volyně), zúčastňuje se programu občanského sdružení Švagr v Praze, se svým programem vystupuje v LDN ve Volyni, pravidelně se podílí na programové skladbě Setkání dětí dětských domovů v Lišově apod. Pravidelná účast na festivalu Salve Caritas je již tradicí. V minulém období byl v zařízení vydáván dětský časopis, děti přispívají do periodika „Zámeček“ (oceněno darem od Nadace Terezy Maxové). Příspěvky pedagogických pracovníků jsou publikovány v regionálním tisku (Listy Strakonicka) i na úrovni celostátní (Učitelské noviny).

Organizační a obsahové zabezpečení letní prázdninové činnosti je připravováno s předstihem, programová skladba je pestrá, děti jsou mimo vlastní zařízení (Zátoň, Albrechtice apod.).

Pravidelně probíhají lyžařské výcvikové zájezdy (pracovníci absolvují průpravné kurzy ukončené osvědčením o instruktorské způsobilosti). Obdobně je zabezpečován i plavecký výcvik.

Pro zajištění informovanosti širší veřejnosti, ostatních škol a školských zařízení i rodičů dětí s určitým typem handicapu, vydává zařízení letáčky s nabídkou pomoci v rozsáhlém spektru možností.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina Jihočeského kraje ze dne 27. listopadu 2001 a dodatek č. 1 ze dne 16. dubna 2002, č.j. 1077/12/2001.

2. Rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení, ze dne 23. ledna 2002, čj. 31 567/01-21. Jmenovací dekret ředitele, vydaný MŠMT 21. prosince 1999 pod čj. 35 123/99-26
3. Celoroční plány činnosti zařízení na školní roky 2001/2002 a 2002/2003
4. Rozvrh výuky ve zvláštní škole, třídní knihy, třídní výkazy
5. Rozpis služeb vychovatelů, týdenní plány přímé výchovné práce – školní rok 2002/2003
6. Přehled letní prázdninové činnosti 2002 a nárys pro rok 2003
7. Výroční zpráva školního roku 2001/2002
8. Vnitřní řád, organizační řád a školní řád – úprava k 1. září 2002
9. Kvalifikace pedagogických pracovníků zařízení a jejich funkční zařazení
10. Spisová dokumentace dětí, sociálně právní agenda
11. Evidence podávání léků, systém zdravotní péče
12. Evidence poskytování kapesného, osobních darů a věcné pomoci
13. Záznamy z kontrolní a hospitační činnosti vedoucích pracovníků
14. Koncepce rozvoje zařízení, rekonstrukční záměry, perspektiva

ZÁVĚR

Zařízení se výrazným způsobem podílí na řešení výkonu ústavní výchovy dětí plnicích povinnou školní docházkou. Odborná a pedagogická způsobilost pedagogických pracovníků nekoresponduje plně s potřebami domova i školy – zvláště nízká je speciálně pedagogická příprava. Vedení těmto otázkám věnuje značnou pozornost a přesto, že se jedná o záležitost dlouhodobější perspektivy, jsou postupy a řešení koncipovány věcně.

Postupně dochází k promyšlenému rozvoji rodinného charakteru života dětí, posun v budování prostorových podmínek je výrazně zřetelný.

Systém výchovně vzdělávací práce má koncepční podobu.

Dětský domov a Speciální škola má dobrou pozici v rámci územní působnosti příslušného dětského diagnostického pracoviště, svou vnější aktivitou patří mezi organizátory celé řady akcí odborného, sportovního, kulturního či jiného zaměření.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Zdeněk Slomek	.....
Člen týmu	Mgr. Vladimír Ira	.....

Další zaměstnanci ČŠI

Ing. Eva Vaníčková

Jitka Mauzerová

Ladislava Svatošová

V Českých Budějovicích dne 25. června 2003.

Datum a podpis ředitele zařízení stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 3. července 2003.

Razítko

Ředitel nebo jiná osoba oprávněná jednat za zařízení

Podpis

PhDr. Jiří Pán

.....

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný.
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel	2003-07-17	1373/2003

Připomínky ředitele zařízení

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány